

נה:

עין משפט
גר מצוה

עך א מיי פייב מהל' מאכלות אסורות הלכ' ו סמג לאוין קמח טוש"ע ייד סי' קכה סעיף א וסעיף יא[:

עו ב מיי פייג שם הלכה יג סמג שם טוש"ע ייד סי' קכה סעיף ז:

עו ג מיי פ"ח מהל' עבודת כוכבים הלכ' ז ועי' בהשגות סמג לאוין מה טוש"ע ייד סי' קמה סעיף א:

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

מימר אמר. האז עובד כוכבים צדעמיה: **סלקא דעמיה דרבנן**. חשיבי כי (א) האז שמו שיכרא בתמיה אללא ודאי חמרא הוא ונסכיה לעבודת כוכבים ואע"ג דמוקמינן דמוריק אורוקי אפ"ה חיישינן דלמלא נגע ונסך ואנן הוא דלא רמינן אדעמין למיחזי דבישראל הוה מחזקינן ליה: **ומאן דשרי שפיר שרי מימר**

אמר. האז עובד כוכבים סלקא דעמיה רבנן כשרים כי הני חמרא הוו שמו ואמרי לדידי תא אשקיין בתמיה: **חדשא**. יין חדש אין לו ריח: **והא קא נגע צנטלא**. ס"ד שהיה שואב היין מהחצית ככלי ששמו נטלאל ופרדן והא נגע ציה צחמרע ע"י נטלא ונהי נמי דלא ידע דחמרע הוא הוה ליה מנגע שלא צכוונה ואסיר: ומשני **דקא מוריק אורוקי** **וה"ל כחו שלא צכוונס**. שלא ידע שהוא יין וכחו שלא צכוונה לא גזור אפילו צשעמיה: **שמסכו**. שמוגו שנתן צו מים לתקנו לשמיה שכן דרך יייס חזק כשהיו נותנין אותו צכוס נותנין צו מים לפי שהוא חזק. יין של ישראל שמסכו עובד כוכבים מהו: **אסור**. אע"ג דלא נגע גזרו רבנן צכחו לאסרו צשעמיה משום הרחקת עצירה אלבל צהנאה ודאי לא מיתסר דלא עדיף מנגיעה ע"י ד"א שלא צכוונה (לעיל דף טז.) כי ההוא דנגע צלוליציא צחמרע ושרייה רצ צהנאה: **חזא דאכלי פירי דלא מעשירי ואסר** **לכו**. דקסבר צצרה היא צצר צמדבר צארץ המישור וכיון דמא"י (ט) חייצין פירוטי' צמעשר: **אדמקטורך עלך**. צעוד צצגדיך עליך חזור אללס והתר להס ולא תשהה אפילו לנוח מנורח הדריך: דמלשניחו

בצר לאו חיינו בצרה יומים של רבים אין נאסרינן רבי יוחנן למעמיה דא"ר

צכוונה ליאסר צשעמיה ואפילו לשמואל: **שמשכו**. שמוגו עובד כוכבים לתקנו (ז) צשעמיה אסור אף צהנאה ואע"ג דלא נגע משום הרחקת עצירה כדאמרינן לך לך אמרין נזירא כו' מיהו נמלא צפירוש אחרים של רש"י אסור צשעמיה משום הרחקת עצירה אלבל צהנאה ודאי לא מיתסר דלא עדיף מנגיעה ע"י ד"א שלא צכוונה כי ההוא דנגע צרישא דלוליציא (לעיל דף טז.) וגם ר"ת כ' דכל לך לך לא אסרינן צהנאה וה"נ דאמרינן צסמוך אא והכרו על יייס משום יין נסך אלמא קנס הוא דקנים להו משום לך לך אמרין ובסמוך חזא חמרע דמוגי עובדי כוכבים ושמו ישראל ואסר להו נפרש ואסור אף צהנאה מטעם קנס כדפריש' ואע"ג דלא מפרש ליה צהדיא מ"מ הכי הוא מידי דהוה אמנא דסגדי עובדי כוכבים ושמו ישראל דאסר להו צהנאה משום עבודת כוכבים: **בדבתיב קאמינא מסכה** יינה. ואע"ג דכתיב נמי (שיר ו) אל יחסר המוג היא מוגיה ציין ענמו אלבל מסכה הוא תיקון מים ציין: **בתב** הר"י א"י צומן הוה עובד כוכבים שצכךן ציינו של ישראל מותר למכרו לעובדי כוכבים דלא צקיא צשכשךן כדפרישית לעיל אלבל צשעמיה אסור ודוקא שלא נתכוין ליגע כדי להכעיס לישראל ולהפסידו אלבל אי חזינן לדעמיה דעובד כוכבים שנוגע ציינו של ישראל כדי להכעיסו ולהפסידו הוא שרי אפילו צשעמיה דכה"ג לא גזרו רבנן והיכא דזרק ליה העובד כוכבים החפץ לצור כדי להכעיס ואפילו אזיל מנייה (ז) כגון שחפס צו מותר צשעמיה וכן איתא בתשובת רב היי צר נחשון גאון ובפסקי ריב"א וכן מוכח הסוגיא קרוב הדבר צעניי דאפי' אס נגע העובד כוכבים צידו להכעיס מותר צשעמיה וכ"כ בתשובה פעם אחת היה צורו של ישראל מלא יין וצא אנס אחד ומתן ידו לתוכו להכעיס והיה שס זקן אחד ירא שמים שסופו נהרג על קידוש השם צעו"ה ושמענו שלקח מן היין ככלי ושתה ממנו צפני האנס כדי שלא יהא רגיל לעשות כן לישראל אחר עכ"ל הר"י: **אדמקטורך ע"ך** וי"ל הדר. פי' הקונט' צעוד צצגדיך עליך חזור אללס והתר להס ולא תשהה אפי' לנוח מנורח הדריך ויפה כוון דאין לפרש שלא תפסיד צגדיך צהוראתך דצשביל צטעית תצטרך לשלם כדאמרינן צפ"ק דסנהדרין (דף ו.) דהא מוקמינן ליה תסם צנשא ונתן ציד ועוד דהא רש"ל מומחה לצ"ד הוה ופטור מלשלם: **בצר** לאו חיינו בצרה. והא דאמר רשב"ל (י) צפ"ק דמכות (דף יג.) ג' טעויות עמיד שר של רומי לטעות כו' כסצור שגלה לצצר והוא גולה לצצרה היינו לצתר דשמעה מר' יוחנן דסצר איהו דצצר לאו היינו צצרה אז הודה כי גס צטעות זה יטעה שר של רומי צצר לאו היינו צצרה פי' אללא חוזה לארץ היא ואינה חייבת צמעשר ולכן הוקיקו ר' יוחנן להחיר להס ומשמע מהכא (ט) (דחול'ל) לא מיחייב צמעשר וכן משמע צפ"ק דחולין (דף ו.) ושם ד"ה והחיר) גבי ר"מ שאכל עלה של ירק צצית שאן והחיר ר' צית שאן כולה על ידו משום דהוה סצר דצית שאן מחול'ל היא וקשה דלוינו ככל שאר התלמוד משמע דחול'ל חייבת צמעשר דקאמר צצכורות צפ' עד כמה (דף טז.) ובפ"ק דצינא (דף ט.) תרומת חול'ל אוכל והולך ואח"כ מפריש וכן רצה מצטיל לה צרוב ואכיל לה צימי טומאתו וקאמר נמי תסם (ז) רב טובי הוה ליה גוצא דחמרע דתרומה ובפ' צנות כותיס (מדה דף צג.) מעשה היה צפומצדיתא והצביליה קודם לאמה ויש רוז'ס לומר דהני מילי צדגן תירוש ויזהר דצארץ גופה מיחייב מן התורה ולכן צחול'ל גזרו רבנן אלבל צשמעמין ובפ"ק דחולין (דף ו.) מייירי צמעשר ירק דאפי' צארץ נמי לא מיחייב אללא מדרבנן ולכן צחול'ל לא גזור ולא נהירא דהא גבי צלף נמי דלא מיחייב צארץ אללא מדרבנן אמרינן צפ' כיצד מצברינן (צברות דף לו.) דחייב אף צחול'ל דקאמר צצלף של ערלה צחול'ל זורק האציונות ואוכל הקפריסין ונימא הלכה כר"ע אי אשמעינן הלכה כר"ע הוה אמנינא אפי' צארץ כו' ולאשמועינן כל המיקל צארץ הלכה כמותו צחול'ל אי אשמעינן הכי הוה אמנינא ה"מ גבי מעשר דצארץ גופה דרבנן אלבל גבי ערלה כו' ועוד אמרינן צפ"ק דצינא (דף יב:) מוללין מלילות ומפרדין צקטניות ציו"ט א"כ מצינו תרומה שוכאי צהרמטה אלמא צקטניות שהוא פירות מצינו תרומה צחול'ל ותירץ ר"ת דהכא ובפ"ק דחולין מייירי דממאי דמתנן צמס' דמאי (פ"א מ"ג) מכווצ ולהלן פטור מן דמאי דצדמאי הקילו ואס תאמר והא דתנן (דמאי פ"ב מ"א) אלו דברים מתעשרים דמאי בכל מקום הדבילה התמרים התרופים והאזרו והכמונן וא"כ לימא ליה ר"ש צן לקיש לרצי יוחנן צהני פירות אסרי להו וי"ל דרצי יוחנן היה יודע שלא אסר צאותן פירות דוקא מיהו

הקשה

מסורת הש"ס

(א) וחוילן קלא[: (ב) לעיל ח. שבת יג. פסחים מ: צ"מ צב. לקמן נט. יבמות מו.], (א) ז"ל והכיר, (ד) ז"ל צפ"ב], (ס) (ר"מ מ"ו), (ז) [צינא יב:].

תורה אור השלם

1. טבחה טבחה מסכה יינה אף ערבה שלחנה: משלי ט ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה סלקא וכו' כי הני שמו: (ב) ד"ה חזא וכו' דמא"י היא חייצין: (ג) תוב' ד"ה שמסכו וכו' לתקנו לשתייה: (ד) ד"ה כחב הר"י וכו' אזיל מנייה ומייניה כיון:

(א) [לעיל מו.], (ב) [וינחות מו.], (ג) שם (ד) [לעיל נח: וס"ג], (ה) לעיל ת. [וס"ג], (ו) ב"ז שם, (ז) [תוספ' פ"ח ה"ב], (ח) [לעיל מו.], (ט) [וע"ע תוס' י"ה יב. ד"ה תנא], (י) רבו היה היו לו למחות כ"ל. ר"מ, (י"א) [וע"ע תוספות פסוק יא: ד"ה דברי כ"י. כספו דתרי הו' וכו' צנדה יוד: ד"ה אמר ועוד גמרא יומא מג: אפי' לביה לא ציית דל"ר יוחנן משום ר"ש בן יהושעק וכו' וכן מובאר ב"ה ל: והאמר ר' יוחנן אר"ש בן יהושעק וכו' הא דרביה וכו', (ל) [ע"ר גבל שלמי וע"ש], (מ) [ע"י שם דל"י בנטחא אחרי' ויכניה], (נ) [וע"ע תוספות יבמות מה. ד"ה ילאו], (ס) [ג"ל ואין ע"ג], (ע) [וע"ע תוס' לעיל ת. ד"ה א"ב].

גיליון הש"ס

תנ"ך ד"ה הא דיהודי וכו' בארע"י. כדלמא לעיל דף מז ע"א:

הגהות הב"ח

(א) ג"י הולד ממזר ועל יינם כ"ל ותיבת וגזר נמחק: (ב) תד"ה (בדף הקודם) גזר וכו' זה בא בידי מקיסרין ולמדמי ממנו שלשה דברים שהוא ודאי שהוא טמא שמרביצין עליו מים שלם בא צידו אחר: (ג) בא"ד פי' וכו' הוה סלקא דעתך שלם יעשה הלכה אלא כמנחו ואל כחכמים החורקים: (ד) בא"ד קמיה דרבי זירא (ולא מפירות המותרות מקיסרין היא ולא וכו' קודם לרבי הוה) תל"מ ור"צ גירסת הירושלמי ולא המותרות המקיסרין היא א"ל ולא רבי המיר קיסרין ורשב"ג קודם לרבי הוה: (ה) בא"ד משועבדות הם לשרים לטסקא ודילג: (ו) בא"ד מדתני איסי מעשרות לביקות: (ז) ד"ה עובד כוכבים וכו' משום רבי ישמעאל קרא דבת איש כהן כי תהיה אלמנה וגרושה לאשמעינן דעובד כוכבים: (ח) ד"ה כל וכו' פסק ר"מ. ר"צ עיין תמוס' לעיל דף ל"ח ותמוס' פרק החולין דף מ"ו: (ט) בא"ד ולישנא בתרא דהכא מוסף וכו' פרק אין מעמידין קאמר וכו' שנאכלין כמו שהן חיון וכו' ולישנא בתרא בא להקל:

מוסף רש"י

לפי שאינן בני תורה. אחרונסון קאי דלון צו משום בישולי עובדי כוכבים כדמפרש לקמן, אלא לפי שאינן בני תורה לא ואסור עליהן שלא זולת כששלי עכ"ם (יבמות מו.). על יינם משום יין נסך. דלע"ג דלא נביא אלא כמו צנחנא הוא, אסור משום לך לך אמרין למירא כי (שם). לשלחן של מלכים. תורמוס אינו עולה על שלחן מלכים (שם).

דפלשינהו גלא. פעמים שהם נתלשין הלכך אי דיחיד נאסרין: **ספסיים דרבי יוחנן דאמר אסורות**. בתמיה. כלומר מי פשטינ מהכא גבי אבני הר שנתלדלו דליפליגו צהום) צני ר' חייא ור' יוחנן דהיינו ר' יוחנן דאסר: **דטפחינהו**. עובד כוכבים צדיה מלמטה ותלשן ואח"כ השתמחה להן הלכך יש צהן תפיסת ידי אדם ולא דמו לאבני הר שנתלדלו מאליהם ואי דיחיד נאסרים: **לפי שאינן בני תורה**. אחרונסון קאי דלי הן בני תורה שרי כדמפרש לקמיה. תורמוס אינו נאכל חי ואינו עולה על שלחן מלכים: **דדורין**

שאינן בני תורה על בניהם שהם ממזרים ר' יוחנן לטעמיה **א** דא"ר יוחנן **א** לעולם אינו גר עד שימול ויטבול וכיון דלא טביל עובד כוכבים הוא ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר **ב** וגזור על יינם משום יין נסך משום **ג** לך אמרין גזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב ועל תורמוסן משום בישולי עובדי כוכבים לפי שאינן בני תורה טעמא דאינן בני תורה הא בני תורה שרי **ד** והאמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב כל שנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישולי עובדי כוכבים ר' יוחנן כי הך לישנא **ס"ל** **ד** האמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב כל שאינו עולה לשולחן של מלכים ללפת בו את הפת אין בו משום בישולי עובדי כוכבים טעמא דאינן בני תורה הא בני תורה שרי בעו מיניה מרב כהנא עובד כוכבים מהו שיוליך ענבים לגת אמר להו יאסור משום לך לך אמרין גזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב איתיביה רב יימר לרב כהנא **א** עובד כוכבים שהביא ענבים לגת בסליון וברודורין

מקיסרי הן ולא רבי המיר קיסרין בתמיה ומסיק רשב"ג קודם לרבי הוה משמע שאחר שהמיר רבי קיסרין שז לא היה צו שום איסור טבל אפי' בודאי דהא הווא אחריו ודאי הוה וגרסא דפרש ולא מפירות המותרין בקיסרין דהתם צירושל' בפ"צ דמאי אומר אלו המינין האסורין בקיסרי פי' משום דמאי משום דאלו המינים צאלו המקומות רגילין לגב מא"י והידועים שלא צאו מא"י פטורין משום דמאי וחיצינן משום ודאי כפירוש ר"ת ופרקי' והלא אחריו מפירות המותרין שאין מציאין אותן מא"י אלא בקיסרין עגמו גדל ומודו רבנן דמותר לשלוח ודאי צהו"ל צהודעה ולא נחלקו אלא בטבל בא"י וא"כ מנלן שלא בא לידו אחר ומשני דעדיון לא הותרה קיסרין בימי ר' יוסי והיו מחזיקין אותה בחזקת א"י והר"ר דוד ממיינן תירץ דהכא דחזא דאכלי פירות דלא מעשרין פי' שלא היו מחזיקין להפריש בחומרות א"י אבל כקולי ח"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש ולכן אסר להם כי טעה בשם העיר והיה סבור שהוא של א"י וכן והיא דחולין דרבי שהמיר בית שאן לא לגמרי התיר אלא חומרי א"י המיר להנתיב צה קולות חו"ל כגון ציטול צרוב וכמה קולות השנויות פי' עד כמה בצבורות וכן ההיא דמכויז דמשמע צירושלמי דפטור צין דמאי צין ודאי פטור מחומרי א"י ומ"מ קולי חו"ל נוהג בכל אותן המקומות ועל תרומות ומעשרות שאין אנו מפרישין עכשיו אף לא כקולי חו"ל אומר ר"ת דקרקעות שלנו משועבדות הם לשרים **ה** ודינא דמלכותא הוא שאם לא יתנם שיהו משועבדות ציד עובד כוכבים ומשוקעות לו ולכן אינם שלנו וק' לר"י כי גם צימי החכמים היה להם קרקעות לנטסקא כדלמרינן פי' ח"ה (צ"צ דף נד: ע"ש) מאן דלא יהיב טסקא לא ליכול ארעא וע"כ כי אנו יש לנו הרבה קרקעות שאין בהם טסקא ויש לסמוך על דברי הירושלמי דחלה דא"ר יוחנן רצותינו שצחו"ל היו מפרישין תרומות ומעשרות עד שצאו הרוצים ויטלוס מאן כינהו רוצים א"ר זעירי תרגומיא ולא נודע פי' ואם הלכה רופפת צידך הלך אחר המנהג לשון ר' יהודה אבל ר"י אמר כי לא נמחייבו בתרומות וצמעשרות אלא הסמוכות לא"י כגון מזרים ובצל מואב וצני עמון כי שם היו רגילים להפריש שלא יצאו להקל צמעשר א"י אבל במקומות הרחוקים לא חייבו חכמים שום מעשר ואפי' צדגן ומירוש ויזהר וצמקומות הקרוצים נמי מפ' צירושלמי מנהג שהיו עושים קודם שצטלוס הרוצים רצ יהודה בשם שמואל חלה חו"ל ותרומת חו"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש ר' בא בשם שמואל אמר לא חשו אלא לתרומת דגן ומירוש ויזהר ר' אילא בשם שמואל אמר לא חשו אלא לתרומה גדולה בלבד אבל לירקות אף לתרומה גדולה לא חשו מדתני איסי **ו** מעשר לירקות מדצריהם משמע מדצרי הירושלמי דדצר שהוא מדצריהם צארך לא הפרישוהו כלל צהו"ל ושמא ירק דוקא משום דאין לו אסמכתא כלל מן הפסוק **ז**: **דא"ר** יוחנן משום ר"ש בן יהושעק. הכא משמע שהיה רבו וכן משמע נמי בצמיה דוכתי שאמר שמועות משמו ותימה דצנסהדרין פי' זה צורר (דף נז.). קאמר ר' חייא בר זרנוקי ור"ש בן יהושעק אזלו לעבר שנה צאסיא איטפיל צהדייהו רשב"ל כו' ואי קרי לכו רועי לאן מאי אימא ליה ואי **ז** רבו היה לו למחות על כבוד רבו דאי הוה רביה של רבי יוחנן רשב"ל הוה תלמיד **ז**: **הא** דיחיד נאסרין. ג"ל דמיייר כגון **ח** דנצעי מארעיה וא"ת והא אמרינן צשיליה מרובה (צ"ק דף פה.) גבי עשר תנאים שהתנה יהושע ומעיין היואב צתחלה צני העיר מסתפקין הימנו וא"כ היאך הוו דיחיד ואמר ר"י דמיייר צמעין היואב מעגמו והכא מיייר צחפר צור א"י מיייר הכא כגון שכל העיר שלו: **איקלע** **א**גבבא. מפרש צערוך **ז** הר שעיר וכן תרגם יונתן הר שעיר טורה דגבגלא ובתרגום ירושלמי אומר הופיע מהר פארן איתגלי מטורא דגבגלהון לצנוי דישמעאל ומייהו לפי האמת משמע יותר שהיא עיר מא"י כדלמר פ"צ דכתובות (דף קיב.) **ט** ריב"ל איקלע לגבגלא חזא עגלים צין הגפנים כו': **עובד** **ב**וכבים ועבד הבא ע"ב בת ישראל הו"ד **ב**מזר. וא"ת אמאי אינטריך צפ' אלמנה לכ"ג (יבמות דף סח:) ובפ' עשרה יוספין (קדושין דף עה:) לר' יוחנן משום ר' ישמעאל קרא דבת **ו** כהן כי תהיה לאיש זר לאשמעינן דעובד כוכבים ועבד שצאו על צת ישראל שפסיטא השתא הולד ממזר פוסל צביאתו מיבעיא ואומר ר"י הא דידיה הא דרביה **ז**: **כל** **א**שנאבא במות שהוא חי ב'. **ה** פסק ר"ת כהני מרי לישינ דהא ר' יוחנן ס"ל כהאי לישנא צתרא וקי"ל רצ ורבי יוחנן הלכה כר' יוחנן וללישנא צתרא נמי לא פליג רצ עליה וכלישנא דכל שנאכל כמות שהוא חי אית ליה לסתם תלמודא לעיל פי' אין מעמידין (דף נט:) דקאמר דלמאי יחוש לה אי משום צשולי עובדי כוכבים נאכל כמות שהוא חי וכן גבי משחא שליחא קאמר (לעיל נח:) דנאכל כמות שהוא חי אע"פ שהוא עולה על שלחן מלכים **ח** וללישנא צתרא דהכא מוסף להקל דאפי' אינו נאכל חי שרי כיוון שאינו עולה כגון תורמוס וצהא ודאי מודי דדצר שנאכל חי אע"פ שהוא עולה שרי מדע דלעיל פרק אין מעמידין (דף נח.) דקאמר איכא צינייהו דגיס קטנים ארדי ודייסא שאין נאכלין חיין **ט** (ועלין) על שלחן מלכים ולא קאמר איכא צינייהו דצב ופירות שנאכלין כמו חיין ועלין אלא ודאי צהא ליכא מאן דפליג דכיון שנאכלין חיין אין צו משום בישולי עובדי כוכבים וללישנא צתרא צא להקל ולעולם אינו אסור אם אין כהן שניהם אינו נאכל ועולה **ט**: **במהו** **א**שיו"ד ענבים אגת. רשב"ס פי' חו"ל כצוצאריס הענבים ונותנים אותם בצלים להוליכן לגת מתמעדין

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

נמ.

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

ע"ה א מ"י פ"ג מהל'

איסורי ביאה הלכ' ו סמג לאוין קטנ טור ש"ע י"ד סי' רסח סע"ה א

וסעף ג:

ע"ה ב מ"י פ"ג מהל'

מאכלות אסורות

הלכ' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קכה סע"ף ז:

1:

מסורת הש"ס

^[א] [טבול יום פ"ב מ"ן], [נמשנה אימתאמן הלדדים מכאן ומכאן טהור וזרך הש"ס לשנות קצתא] (א) [לשיל נט,ג], (ד) [ז"ל גיריג, פ] (פ) ז"ל הנקב, ר"מ, ו) [שבת זגא],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה (בדף הקודם) אמר רב פפא אבל הבא דלמא ברייתא לא שביע ליה. דמאי בשבת דף סא ע"א:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רב פפא דעור: (ב) הש"י ד"ה ואידך וכו' לאו חיבור הוא ליאסר כל שאר היין: (ג) ד"ה דעד הבחא וכו' חיבור ואסור ואידך שרי אף בשתייה הס"ד: (ד) ד"ה עובד כוכבים אלנה עובד כוכבים מערה: (ה) ד"ה חמרא חסור ונכוצא מליאה חסור ונכוצא דלמא נגע לישנא עסקינן דלמא נגע לישנא חסירא חסי' דמקרקש ליה לחמרא וביזון דמקרקש נכונה פ"ל: (ו) תוס' ד"ה (נדף הקודם) אמר ר"פ כי היינו כשפסק תלמודי: (ז) בא"ד הניחא ללשנא דכל דלהדי בחא חסור ואידך שרי אף על פי שסופו: (ח) ד"ה ואי מלמד וכו' כאותו לשון, כ"ז ותימה שהש"ס כתב ג"כ כאותו לשון ואפי' בהנאה חסור וכן כתב הטור בסמ"ח ע"א:

לעזי רש"י

והי"ץ [ר"ץ]. בורג המכבש. אישפסולג"ל [אישפסולג"א]. בורג המכבש (בגרמנית).

מוסר רש"י

זיידא. לשון עזר (ב"ח יט).

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

ואידך שרי. אף בשתיה דקסבר דדדין לאו חיבור (ט) ליאסר כל היין.

ולית הלכתא כוותיה דהא מוקי רב יימר מילמיה דרב פפא כתנאי וקם ליה רב פפא כרבי יהודה דיחידאה ויחד ורבים הלכה כרבים דפליגי רבנן עליה ואמרי צין מצידיה צין מפיה טמאה דכולן

חיבור: (א) **עד צרוא**. כל יין שלמעלה

לנקב חסור דכיון דכולו נמשך אחר הנקב ללאת דרך שם הוה ליה חיבור ואסור: **כסנאי**. איתמר הא דרב פפא ולאז דברי הכל היא: **שוליה**. שהיא יושבת עליהן. שכל חציות שבתלמוד כדים של חרס הן:

ניקבה מפיה. הואיל וכל היין שלמטה נעשה בסיס לעליון הוי חיבור ומשוליה נמי הואיל וכל היין נמשך אחר הנקב הוי חיבור אבל נקב מצידיה טהורה מכאן ומכאן דכרי כרצ פפא. ורבנן לית להו דרב פפא הלכך לית הלכתא כוותיה וכולו חסור בשתיה ומותר בהנאה: **עובד כוכבים אדנא**.

(י) מערה היין מדנא לכוצא: **וישראל אנוצא**. ואוחזו צידו: **חמרא חסור**. בהנאה דהיינו נמי יין שמזגו עובד כוכבים וכחו הוא ואסרנא ליה משום **לך לך אמרין** כו"ט: **ואי קא מאדד אצדוריי**. לכווצא: **חמרא חסור**. (ט) משום דמקרקש ליה לחמרא ונכוצא מליאה עסקינן דלמא נגע. לישנא אחרינא אפילו חסירא נמי כיון דמקרקש נכוונה הוה ליה כמו נכוונה ואסור בשתיה: **זיקא**. גוד קשור: **וקאמי ישראל אחוריה**. וחזי דלא נגע עובד כוכבים צוונה: **כוצא חסירא שרי**.

דאין קרקוש בכלי פתוח. ואע"ג דכי ליה א"א בלא קרקוש מעט כיון דלא ינחא ליה בקרקושיה דלמא מישתפיך ה"ל כמו שלא נכוונה ומותר אבל זיקא הוי קרקוש ודומה למשכשך והוי נסך: **אין דרך ניסוך צדך**. אבל נכוצא מליאה איכא למיחש לנגיעה כשהוא נותן ידו על שפתו לא פליג רב אשי ואסור: **מעצרא זיירא**. גת דאין דורכין אלא כובשין צקורה. זיירא מכבש כמו (שופטים ו) ויזר [את הגזה וימץ] טל מן הגזה מלא ספל מים: **צנחו**. היכא דענבים נסחטים מכחו כגון שעולה על הנסרים שעל התפוח ומכבידם: **כולי עולמא לא פליגי דאסור: דח כחו**. כגון שמגלגל הגלגל שקורין ווי"ץ והיא מפלת הקורה ובלשון לעז אישפגלג"ל:

דאיפקעה

בהם כל שעה טופח להטפוח וראשון ראשון נאסר: **מצידידה** טהורה. פ"י חוץ מן היין שצבוצי הנקב וא"ת אמאי לא יטמא את המותר י"ל דמשקה הבא מחמת טבול יום נפסלים ואינם פוסלים תדע דהא תנן (טבול יום פ"ב מ"ה ע"ש) שמן שזף ע"ג יין ונגע טבול יום במקלטו לא פסל אלא מקום מגעו ואפילו מאין דפוסל ה"ט מפני ששניהם חיבור זה לזה: **עובד כוכבים אדנא וישראל אנובא**. ריקנית ואוחזה צידו חמרא חסור פ"י הקונט' ואפילו בהנאה דה"ל יין שמזגו עובד כוכבים דכחו הוא ואסרנא ליה משום לך לך ולפי אותו פירוש שפירש לעיל גבי יין שמזגו דאינו חסור בהנאה י"ל שיש להחמיר כאן יותר שיש לתלות שהריקו נכוונת ניסוך ומיהו כחו של עובד כוכבים הוא ובמאי לזבזרי גזור והנשאר בכלי מותר ודוקא כי שפך העובד כוכבים לצדו וכן בסמוך כי דדד לצדו אבל אם סייע לו ישראל הכל מותר ואף בשתיה דכל היכא דכח עובד כוכבים חסור אם כח אחר מעורב בו מותר ומיהו לכתחלה חסור כדלחמרינן לקמן (דף עב:). אמר להו רבא להנהו שפוכאי כי שפיתו חמרא לא ליקרב עובד כוכבים ולסייע צהדיכו דלמא משתליתו ושדיתו ליה עליה: **ואי מצדד צדודי חסיר**. נראה לר"י צ"ר מאיר כאותו (יח) לשון שפי' הקונט' אפי' נכוצא חסירא דכיון דמקרקש ליה נכוונה ה"ל כמו נכוונה ואסור בשתיה ומדמי ליה לנוגע בקנה דמה לי נוגע בקנה או נוגע בשולי הכוצא ואור"י כי יש צני אדם שמניחים עובד כוכבים לצדו להגביה העגלה שהחצית בתוכה או החצית כשהוא מקלה תוך הכוצא כדי שיקלה יפה ואומרים מסייע שאין בו ממש הוא דבלאו הכי היה מקלה ולא ראה לומר צוה לא חסור ולא היתר אכן יש להחמיר בצני אדם כשמטין הכוצא שיש בה מעט יין לצד אחד שלא יטה אותו העובד כוכבים ואפילו אם נער קטן מסייע דמסייע כי האי ודאי מסייע אין בו ממש כי ההוא דזה יכול וזה אינו יכול דפרק המלניע (שבת דף גז:).

זיקא בין מליא בין חסירא שרי. דאין דרך ניסוך צדך ע"י קרקוש יין בכלי בשעה שנושאו והכי קי"ל דרב אשי הוא בתראה ואכוצא לא פליג ואסור ודוקא כשנושאה על ראשו או על כתיפו דאיכא למיחש דלמא נגע אבל צמוט או לישא הדלי דרך טבעתו מותר ומכאן יש ללמוד שאם יש כאן גוד של עור כך מלא יין אע"פ שהעובד כוכבים דוחק ומגיע דפנותיו זה לזה דכשר כיון דאין דרך ניסוך צדך ומכאן היתר ר"ת על צרוא שהיתה רפויה חצית ועל סתירתה המגופה שהיתה רפויה ע"פ החצית וצא עובד כוכבים והדיק וגם צפיטס גדול שלא היו השולים מהודקים וצא יהודי ושם נעורת והיה תופשה נגד הנקב ומנע קצת היין ללאת ולא כל כך וצא הנגר עובד כוכבים והעמידו צהידוק כנגד הסדק בסבין עד שסתם (ט) הסדק כל זה היתר מטעם שהיה מדמה כל אלו המעשים לגוד של עור כך שאין דרך ניסוך צדך וגם ר"י הורה לסמוך על היתר זה אם ירצו אע"פ שיש פתחון פה לבעל דין לחלוק וגם היה ר"י מציא ראייה מההיא דלקמן (דף עה: דעס הארך שהושיט ידו לגת ונגע באשכולות דאשכולות טמאין והגת טהורה ואע"פ שהיין מהלך מטעם דמפסקי אשכולות אכן ר"ת דחה אותה ראייה כי שם מדבר אחר דריכה והולאת יין מן הגת ומהודקות יחד האשכולות ועזירות כעין שעושין אותן כתפוח שלנו ולכן מפסקי היטב היטב: **הןן** **עובדא בכח בחו ואסרה** רב יעקב מנהר פקוד. וכן פסק רבינו חננאל דמעשה רב לכן טוב הדבר שסייע הישראל עם העובד כוכבים לגלגל כשמשפיל הקורה על הגת של ענבים וצעינן שיהיה גם הישראל לצדו יכול להשפילה או שאינם יכולין להשפילו כל אחד לצדו אבל אם די צנח העובד כוכבים ואין די צנח הישראל שמא יש לאסור כמו (ז) זה יכול וזה אינו יכול דהוי מסייע שאין בו ממש אמנם רשז"ס פ"י שאם גלגל העובד כוכבים לצדו ויש כאן הפסד מרובה יש לסמוך על איכא דאמרי שמתיר צנח כמו ובהני מעצרי דידן איכא ג' כחות מקל וגלגל וקורה ועוד כח רביעי כשמשימין דפים על הענבים ומיהו לממן דאסר לא מזניו חילוק צין ג' כחות לב':

עבודה זרה

ס.

פר א מ"י פ"ב מהל' מ"א הלכה י' סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד ס"י קבד סע"י כג:

ב [מ"י פ"ח מהל' טומאת אובלין הל' ו']:

ג מ"י שם הל' ב סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד ס"י קבד סע"י יח וס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף י:

פ ד מ"י שם טוש"ע שם סעיף ט:

פ ד מ"י שם הל' ב טוש"ע שם סעיף א:

צ ד טוש"ע שם סע"י ב:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד ס"י קבד סע"י יח וס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

פ ד מ"י שם הל' ב סמג שם טוש"ע י"ד ס"י קבה סעיף ח:

מעשה